

Avdelningen för utveckling av samhällsskydd
Enheten för brand- och olycksförebyggande arbete
Anna Nordlander
010-240 53 11
anna.nordlander@msb.se

Regeringskansliet
Näringsdepartementet
103 33 Stockholm

Betänkandet SOU 2015:109 Bättre samarbete mellan stat och kommun vid planering och byggande

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) har inga synpunkter på de områden där utredaren bedömt att nuvarande processer och styrsystem fungerar, där delar MSB utredarens slutsatser.

Kompetenshöjning

MSB är positiv till förslaget om kompetenshöjande satsningar inom PBL-systemet. Det pågår kontinuerligt ändringar av små och stora delar i systemet, varför det finns behov av fortlöpande kompetenshöjning av handläggare för såväl planerings- som bygglovsprocessen. Behovet av kompetenshöjning bedöms dock inte avhängigt denna utrednings förslag utan bör kunna föras vidare separat.

Tidsbegränsning

MSB är också positiv till förslaget om tidsbegränsning av länsstyrelsens tid för överprövning. MSB anser att två månader är en rimlig handläggningstid för de områden där MSB har ett särskilt ansvar, till exempel skydd mot olyckor och totalförsvarets civila delar.

Planeringsbesked

MSB delar inte utredarens slutsatser om effekterna av förslaget om planeringsbesked.

MSB bevakar frågor om skydd mot olyckor, riksintressen civilt försvar och skydd för radiokommunikationssystemet RAKEL. Det kan ofta vara tekniskt komplicerat att utreda risker för tekniska olyckor eller naturolyckor och möjliga åtgärder för att förhindra dessa. Detta är inte frågor som avgörs med gränsvärden eller riktvärden. MSB bedömer därför att det i många fall kan vara svårt för länsstyrelsen att lämna ett bindande besked utifrån ingripande-grunderna i 11 kap 10 § punkt 5. Ett krav på länsstyrelsen att lämna planerings-

MSB Myndigheten för samhällsskydd och beredskap

besked kan leda till att tekniskt underlag tas fram i ett alltför tidigt skede i processen. Det kan också leda till läsningar till vissa planbestämmelser och utformningar som reducerar kommunens flexibilitet under planens framtagande.

MSB bedömer därför att länsstyrelsens överprövning enligt 11 kap. 10 § PBL bör kunna undvikas eller begränsas genom att kommunen tar fram ett tillräckligt tydligt program enligt 5 kap. 10 § PBL.

Begränsningar av planbestämmelser

MSB är tveksam till förslaget att planen inte får innehålla planbestämmelser om tekniska egenskaper som inte behövs för att tillgodose de intressen och uppfylla de krav som anges i 11 kap. 10 § PBL.

I samråd mellan länsstyrelsen och kommunen kommer kommunen ofta fram till en planutformning och en plan med planbestämmelser som gör att man kan uppfylla 2 kap. 5 § PBL och även undvika prövning enligt 11 kap. 10 § PBL. Det kan gälla planutformningar och bestämmelser som möjliggör att kommunen kan planlägga för viss typ av markanvändning även på riskutsatta områden. I vissa fall är det bara möjligt att tillåta viss typ av bebyggelse, med viss utformning, eftersom platsen annars är olämplig för bebyggelse. Planbestämmelserna med krav på visst tekniskt utförande är därför i många fall nödvändiga för att uppfylla PBLs krav på att marken ska vara lämplig enligt 2 kap. 5 § PBL, de kommer därför att behövas i detta syfte, inte bara för att undvika en överprövning enligt 11 kap. 10 § PBL.

Det är inte alltid byggnadstekniska bestämmelser som är behövliga för att pröva en plan mot 11 kap. 10 § eller uppfylla 2 kap. 5 § ur risksynpunkt, i vissa fall gäller det markens höjdsättning och utförande, begränsningar i marklaster, vegetation, vallar, murar, stödfunktioner, räcken, utfartsförbud, sikt, avstånd mellan olika typer av markanvändning osv. Dessa bestämmelser samverkar ofta med tekniska egenskapskrav på en byggnad, exempelvis grundläggnings-sätt eller fasadens utformning. MSB befarar därför att länsstyrelsen inte alltid kommer kunna ha förutsättningar att lämna ett planeringsbesked eftersom det inte alltid är tydligt om bestämmelser behövs för att uppfylla 2 kap 5 § PBL eller för en prövning mot länsstyrelsens ingripandegrunder enligt 11 kap 10 § PBL.

MSB befarar att även detta förslag kan leda till att det alltför tidigt i planeringen kan komma att ställas byggnadstekniska krav eller uppstå läsningar till en viss teknisk lösning som på ett negativt sätt påverkar flexibiliteten i planprocessen och den slutliga planen.

Planeringsunderlag

MSB anser inte att det ska vara möjligt för kommunen att begära ett formellt beslut om vilket planeringsunderlag som behövs för att bedöma om planen blir olämplig enligt 11 kap. 10 § PBL.

Det kan vara svårt för länsstyrelsen att avgöra detta i ett tidigt skede i planprocessen enligt resonemanget ovan. När det gäller länsstyrelsens eventuella kommande prövning av en plan utifrån risken för olyckor, översvämning eller erosion enligt 11 kap 10 § räcker det inte med att ett visst planeringsunderlag tas fram. I många fall är bedömningen beroende av planens utformning och hur kommunen tagit hänsyn till planeringsunderlaget, dvs. hur den aktuella marken disponeras och utnyttjas utifrån kunskapsunderlaget. Ur risksynpunkt är det bara visst kunskapsunderlag och vissa utredningar som kan tas fram och göras i förväg. I många fall måste kompletteringar i form av kvantitativa eller kvalitativa riskanalyser eller andra typer av beräkningar tas fram när bland annat markutformningen samt byggnadernas storlek och placering beslutats. Behovet av utredningar kan därför vara svårt att bedöma och svara på i ett planeringsbesked i tidigt skede.

Ett tidigt beslut att ta fram visst planeringsunderlag kan visa sig vara obehövt eller alternativt otillräckligt vid en senare bedömning i planläggningens slutskede. MSB befarar att utredningar kan komma att göras för tidigt i processen för att vara användbara när planarbetet förs vidare och förutsättningarna successivt förtydligas. Förslaget riskerar att både öka kommunernas kostnader och förlänga processen i och med att vissa utredningar kan behöva göras om i senare skeden.

I detta ärende har generaldirektör Helena Lindberg beslutat. Anna Nordlander har varit föredragande. I den slutliga handläggningen har också avdelningschefen Cecilia Nyström, chefsjuristen Key Hedström och enhetschefen Patrik Perbeck deltagit.

Helena Lindberg

Anna Nordlander

Kopia: JU/SSK